

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN DİKTE BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Niyet BAŞI*

ÖZ

Dikte yöntemi özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilin yapısını ve ses özelliklerini kavratmak amacıyla uygulanabilecek en etkili yöntemlerden biridir. Alan yazında özellikle bu konu ile ilgili çalışmanın olmaması ve öğrencilerin yazılarını değerlendirmede kullanılacak bir değerlendirme aracının bulunmaması bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte becerilerini tespit etmek ve öğrencilerin dikte yaparken harf düzeyinde, hece düzeyinde ve imla düzeyinde yaptığı yanlışları örneklerden yola çıkarak belirlemektir. Yapılan çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan genel tarama modelleri içerisinde yer alan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İnönü Üniversitesi'nde Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi'nde A2 düzeyinde öğrenim gören 62 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin yazmış olduğu yazılar ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Dikte Yanlışlıklarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı"dır. Araştırmada kullanılan ölçme aracının geçerliliğini tespit etmek için "içerik geçerliliği" uygulanmış, güvenilirliğini sağlamak için Croonbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Öğrencilerin kağıtları "harf düzeyinde yapılan yanlışlıklar", "hece düzeyinde yapılan yanlışlıklar", "imla düzeyinde yapılan yanlışlıklar" olmak üzere üç ana başlık altında incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi, frekans ve yüzde içerikleriyle çözümlenerek örneklerle verilmiştir. Araştırmanın sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken en çok sözcüklerin yazımında en çok harf fazlalığı ya da harf değişikliği hatası yaptıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, dikte, değerlendirme.

THE EVALUATION OF THE DICTION SKILLS OF STUDENTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

The dictation method is one of the most effective methods that can be applied in order to comprehend the structure of the language and its sound characteristics, especially in teaching Turkish as a foreign language. The fact that there is no study on this subject in the literature and there is no evaluation tool to be used in evaluating the writings of the students constituted the starting point of this study. The data collection tool in the research was the writings written by the students and the "Graduated Scoring Key Used to Detect Dictation Errors" developed by the researcher. "Content validity" was applied to determine the validity of the measurement tool used in the research, and the Croonbach Alpha reliability coefficient was calculated to ensure its reliability. Students' papers were analyzed under three main headings: "mistakes made at the letter level", "mistakes made at the syllable level" and "mistakes made at the spelling level". The obtained data were analyzed with content analysis, frequency and percentage contents and given with examples. As a result of the research, it was determined that the students who learn Turkish as a foreign language mostly misspelled dotted letters in the writing of words, and made letter and syllable deficiencies while dictating.

* MEB, niyem44@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9115-5432

Key Words: Students learning Turkish as a foreign language, dictation, evaluation.

1. GiriŐ

Yazma becerisi gerek ana dil gerek yabancı dil öğretiminde günlük yaşantının gereklerini yerine getirirken kullanılan bir beceridir. Ayrıca bireylerin düşüncelerini, duygularını ve hayallerini ifade etmesinde kullanılan en önemli araçtır. Dinleyici pozisyonunda önemli noktaları not ederken önemli olaylarda (ölüm, doğum, hastalık, vb.) tanıdığı kişilere özel mesaj, e-posta yazarken bir konudaki duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederken resmî kurumlara dileklerini dilekçe şeklinde sunarken yaşamın her alanında yazma becerisine ihtiyaç duyar. Bu doğrultuda öğrencilerin bir beceri olarak yazma becerisini edinebilmeleri ve etkili bir iletişim kurabilmeleri için bu alanla ilgili eğitim verilmesi gerekir.

Yabancı dil öğretim sürecinde öğrencilerin öğrendiği dil yapılarını uygulamaya dönüştürmesi ve bu beceriyi kullanarak her konuda kendini ifade eder hale getirmesi amaçlanır. Yabancı bir dilde yazma, ana dilinde yazmayla benzerlik gösterse de daha zor bir süreç içermektedir. Yabancı bir dilde duygu ve düşüncelerini yazıya aktarırken uygun sözcük seçimine dikkat edilmesi ve dilbilgisi kurallarına, yazım, noktalama kurallarına uyulması gerekir. Bu becerinin gelişebilmesi için öğrencinin dilin söz dizimsel yapısına hâkim olması, dil bilgisi kurallarını kavramış olması gerekir. Ayrıca öğrenci bu beceriyi uygularken öğrendiği bilgileri uygulama fırsatı bulur.

Öğrencilerin yazılı olarak ifade edebilme becerilerini geliştirebilmek için sınıf içerisinde çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Bunu gerçekleştirmenin yolu da dikte ve kompozisyon çalışmalarından geçer (Güzel ve Barın 2016: 283). Dikte yöntemi, bir dilin fonolojik ve söz dizimsel yapısını, sözcük türlerini öğretmek için kullanılabilecek en önemli dil öğretim tekniklerinden biridir. Coşkun, Taşkaya ve Bal (2013: 6) diktenin belirli aralıklarla okunanın mümkün olan en doğru şekilde yazılması olduğunu ifade ederken; Oller (1979: 34), dilsel öğelerin başka bir dilsel bağlama anlamlı bir şekilde sıralı ve ilişkili olarak dizinlenmesi olarak tanımlamaktadır. Dikte yöntemi, bir dilin fonolojik ve söz dizimsel yapısını, sözcük türlerini öğretmek için kullanılabilecek en önemli dil öğretim tekniklerinden biridir.

Turan (2002) diktenin amacının doğru ve güzel yazmadan ziyade öğrenciye güzel yazı yazma alışkanlığı ve becerisi kazandırmak olması gerektiğini belirtmektedir. Dikte, günlük yaşamda ad, adres, alışveriş listesi ve yemek tarifi yazma gibi birçok işlevde kullanılabildiği (Doğın 2007: 138) için özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kendilerini yazılı olarak ifade etmesini kolaylaştıracak bir yöntemdir. Bozkurt, Bülbül, Demir (2014:161) diktenin, bir dilin fonolojik ve morfolojik yapısını ve sözcük dizilişini kavratmak amacıyla uygulanabilecek en etkili yöntemlerden biri olduğunu; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisinden sözcük öğrenimine kadar dilin bütün bileşenlerinin gelişimine katkı sağladığını ifade ederler. Demirel ve Şahinel (2006: 135) ise dikte uygulamalarının öğrencilerin dinlediğini anlama ve doğru yazabilmesine katkı sağladığını belirtirler. Blanche (2004), dikte için seçilen metnin öğrencilerin ortalama becerileriyle uyumlu olması, ihtiyaç ve ilgilerine yönelik olması, çok uzun olmaması, bağımsız ve kısa bölümlere ayrılabilir özellikte olması gerektiğini belirtir. Yabancı dil öğretiminde dikte uygulaması öğrencilerin dil bilgisi ve imla kurallarının kullanım düzeyini belirlemek, dil bilgisi kurallarının öğrenilip öğrenilmediğini

tespit etmek, süreç içerisinde öğrencilerin yazımdaki ilerleyişini görebilmek için kullanılabilir

Yabancı dil öğretiminde diktenin uygulayıcısı olan öğretmenlerin bu yöntemin uygulama aşamalarını bilmesi gerekmektedir. Brown (2001: 343) dikte tekniğinin işlem basamaklarını şöyle sıralamıştır: İlk önce hazırlanan metin normal bir hızda bir veya iki defa okunur. Ardından öğretmen üç veya dört sözcüğü okur ve kısa bir süre bekler, bu esnada öğrenciler duyduklarını yazarlar. Metnin yazımı bittikten sonra öğretmen metnin tümünü okur daha sonra öğrenciler yazılarını kontrol ederler.

Yangın (2002:124) haftada iki gün onar dakika yapılacak dikte çalışmalarının, öğrencilerin yazma becerilerinin gelişimine katkı sağlayacağını ifade eder. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma konusundaki hatalarını düzeltmek için dikte uygulaması yapılmalı, öğrencilerin yanlışları tespit edilerek çözüm önerileri sunulmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde dikte uygulaması yapılırken şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Öğrencilere yazdırılacak yazılar öğrencilerin kur düzeylerine uygun olarak seçilmelidir.
- Öğrencilerin sahip olduğu söz varlığı dikkate alarak metinler oluşturulmalıdır.
- Uygulama esnasında öğretmen normal okuma seyrinden daha yavaş bir seviyede metni seslendirmeli ve sözcükler en fazla iki kez tekrar edilmelidir.
- Metin okunurken kelimeler doğru bir şekilde telaffuz edilmeli ve noktalama işaretleri göz önünde bulundurularak akıcı bir şekilde seslendirilmesi yapılmalıdır.
- Uygulama esnasında öğrenciler seslendirilen yazıyı kağıtlara aktarılmalıdır.
- Uygulama sonrasında kağıtlar toplanarak öğrencilerin yazıları uygun bir değerlendirme ölçeğiyle değerlendirilmelidir.
- Değerlendirmeler sonrasında ise öğrencilere dönütler verilerek yaptığı hataları görmesi sağlanmalıdır.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak yapılan dikte uygulamaları sayesinde öğrenciler dilin kurallarını, söz dizimi kurallarını kavrar; ses olaylarına uğrayan sözcüklerin doğru yazılışını öğrenir. Dikte etkinlikleri öğrencilerin telaffuz, dilbilgisi, kelime gibi gerekli alt becerilerini geliştirdikleri için kendilerini sözlü ve yazılı olarak daha rahat ve akıcı bir şekilde ifade etmelerini sağlar.

Alanda diktenin ana dil öğretimindeki etkililiğini sınamaya yönelik olarak yapılmış araştırmalar olduğu görülmektedir fakat Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bu tür bir çalışmaya rastlanılmaması bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere dikte yaptırılarak yazıları değerlendirilmiş ve yapılan bu çalışmayla alandaki eksikliğin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Problem Cümlesi

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte becerileri ne düzeydedir?

Alt Problemler

1. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken harf düzeyinde yaptığı yanlışlıklar nelerdir?

2. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken hece düzeyinde yaptığı yanlışlıklar nelerdir?

3. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken imla düzeyinde yaptığı yanlışlıklar nelerdir?

2. Yöntem

2. 1. Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan genel tarama modelleri içerisinde yer alan ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, önceki bir zaman diliminde ya da mevcut zaman diliminde meydana gelen bir olayı meydana geldiği şekliyle tasvir eden, öğrenmenin oluşması ve kişide gerçekleşmesi beklenen davranış kalıplarının iyileşmesi sebebi ile yapılan süreçlerin bütünüdür. Genel tarama modelinde, fazla miktarda elemanda oluşan bir evren kümesinde, evren hakkında fikir sahibi olmak gerekçesi ile evrenin bütününden veya evreni temsil edebilecek bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama gerçekleştirilmektedir. İlişkiyel tarama modeli, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme gerçekleşmiş ise bunun nasıl olduğunu saptamaya çalışan yöntemdir (Karasar, 2011). Bu çalışmada ayrıca nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine de yer verilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018: 189) doküman incelemesini; “araştırılması yapılan ya da yapılacak olan yazılı belge, bilgi ve dokümanların incelenmesi” olarak tanımlar.

2.2. Evren ve Örneklem

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken harf, hece ve imla düzeyinde yapılan yanlışlıklara ait veriler ise 2020-2021 akademik yılında İnönü Üniversitesi TÖMER A2 seviyesinde öğrenim gören farklı bir sınıftaki 62 yabancı uyruklu öğrenciden toplanmıştır. Bu öğrencilerin 30’u kız, 32’si erkek öğrencidir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; araştırmacı tarafından yazdırılmış olan dokümanlara elektronik posta aracılığı ile ulaşılmıştır. Sağlık ve Çocuk dergisinde (2019: 52-53) yer alan “Sadece Benim Arkadaşım Olsun” metninde düzenlemeler yapılarak öğrencilere dikte çalışmasıyla yazdırılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Dikte çalışmasına ait veriler öğrencilere yazdırılan metinlerin toplanmasıyla elde edildiği için bu çalışmada veri toplama tekniklerinden doküman tekniği kullanılmıştır. Doküman tekniği resmî ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesinde yararlanılan bir veri toplama aracıdır (Ekiz 2013: 70)

2.5. Verilerin Çözülmesi

Öğrencilerin kağıtlarının değerlendirilmesinde “Dikte Yanlışlarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan “Dikte Yanlışlarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı” araştırmacı tarafından geliştirilmiş. Ölçeğin geliştirilme sürecine 2020-2021 akademik yılında İnönü Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören A2 seviyesindeki 24’ü erkek, 22’si kız olmak toplam 46 yabancı uyruklu öğrenci katılmıştır.

“Dikte Yanlışlarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılarak gerçekleştirilen değerlendirmede ilk olarak her başlıkla alakalı olan problemler frekans ve yüzdelerle ifadeleriyle birlikte tablolar şeklinde aktarılmış, ardından problemler örnek ifadelerle belirtilmiştir. Örnek ifadeler, araştırmacı aracılığı ile yazdırılan diktenin özgün biçimi dikkate alınarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

2.6. Geçerlik-Güvenirlik Çalışması

Çalışmada kullanılan ölçme aracının geçerliliğinin kontrol edilmesi gerekçesiyle uzman görüşüne gidilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının geçerliliğini belirlemek için “içerik geçerliliği” ölçütlerinden biri olan uzman görüşüne başvurulmuştur (Çelik 2000 :50). Türkçe öğretimi alanında uzman olan iki kişiden alınan görüş ve öneriler doğrultusunda geliştirilen ölçme aracında düzeltmeler yapılmıştır. İncelemenin geçerli ve güvenilir olmasını sağlamak doğrultusunda, öğrencilerin yazılı dokümanlarını hem araştırmacı hem de farklı bir araştırmacı inceleyip değerlendirmiştir. Öğrencilerin yazdığı dikte metin iki araştırmacı ve farklı bir uzman araştırmacı tarafından tek tek ele alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler arasındaki ilişkin Pearson Korelasyon Analizi ile saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Değerlendirmeciler Arasındaki Karşılaştırmalı Uyuşmanın Güvenirliğine İlişkin Küme İçi Korelasyon Katsayısı

	X	Ss	t	sd	P	R	p
1.Değerlendirici	3,36	4,54	16,547		,000	,902	,000
				0,674			
2.Değerlendirici	3,45	4,18	16,664				
				0,688			

İki değerlendirmecinin puanlamaları arasında korelasyon değeri .948 ve .001 düzeyinde anlamlıdır. Bu değer oldukça yüksek bir değerdir. Bu değerler aynı ölçek ile iki farklı değerlendirme arasında pozitif yönde, yüksek anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak *t testi* de anlamlı bulunmuştur. İki farklı değerlendirici tarafından 46 kişinin “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” ile değerlendirilmesinden elde edilen veriler üzerinden ayrı ayrı Croonbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Birinci değerlendiricinin puanları üzerinden hesaplanan Croonbach Alpha değeri .902; ikinci değerlendiricinin puanları üzerinden hesaplanan Croonbach Alpha değeri ise .902 bulunmuştur. Bu değerler “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği”nin güvenilir olduğunu göstermektedir. Madde ayırt edicilik değerleri de tüm maddeler için .001 düzeyinde anlamlıdır. Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği için elde edilen bu değerler ölçeğin maddelerinin ayırt edici ve iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu değerlere göre incelendiğinde puanlayıcılar arasında mükemmel uyum olduğu belirtilebilir.

3. Bulgular

3.1. Öğrencilerin Harf Düzeyinde Yaptığı Yanlışlıklar

a. Harf Eksikliği

Tablo 2: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Harf Eksikliği Hatalarına Ait Bulgular

Düzyey	Harf Eksikliği							
	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	13	20.9	15	24.1	22	35.7	12	19.3

Tablo 2’de “harf eksikliği” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 13’ünün (%20.9) geliştirilmeli, 15’inin (%24.1) orta, 22’sinin (%35.7) iyi, 12’sinin (%19.6) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koşut olan örnekler aşağıda verilmiştir:

Daha önce **kaplumbağların** kış uykusuna **yatığını** biliyor muydun? (21.öğrenci)

...hayvanlardan **bazları** kışı uyuyarak geçirir. (37. öğrenci)

...benden size bir dost tavsiyesi o **dönmd**e aylara yaklaşmayın. (43. öğrenci)

...bu hayvanlardan bazıları kışı **uyuarak** geçirir. (57. öğrenci)

...kış uykusunun süresi **ayların** cinsine göre değişir. (60.öğrenci)

b. Harf Fazlalığı

Tablo 3: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Harf Fazlalığı Hatalarına Ait Bulgular

Düzyey	Harf Fazlalığı							
	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	16	25.8	17	27.5	16	25.8	13	20.9

Tablo 3’te “harf fazlalığı” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerin 16’sının (%25.8) geliştirilmeli, 17’sinin (% 27.5) orta, 16’sının (%25.8) iyi, 13’ünün (%20.9) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara örnek teşkil eden yazım hataları aşağıda gösterilmiştir:

...köpek balığı **okuyanusun** dibinde kış **uyukusuna** yatar (12. öğrenci)

Hayvanlardan bazıları için yiyecek bulmak zorlaşır. (27. öğrenci)

Beslenme **şartıları** mevsimlere göre değişir... (31. öğrenci)

Kaplumbağalar havaların **soğulması** ile birlikte beslenme şartları zorlaşır. (56. öğrenci)

c. Harf Değişikliği

Tablo 4: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Harf Değişikliği Hatalarına Ait Bulgular

Düzyey	Harf Değişikliği							
	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	19	31.2	21	32.9	12	19.6	10	16.3

Tablo 4'te "harf değişikliği" alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 19'unun (%31.2) geliştirilmeli, 21'inin (%32.9) orta, 12'sini (% 19.6.) iyi, 10'unun (%16.3) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koşut olan örnekler aşağıda verilmiştir:

Zorlu kış aylarında **torpağın** altında kış uykusuna yatarlar. (8. Öğrenci)

Köpekbaliğı okyanusun **gibinde** kış uykusuna yatar.(47.öğrenci)

Aslında **sadice** kış ayları uykusuna yattığını ... (51. Öğrenci)

... kışın tamamında **uyumaslar** (58. Öğrenci)

3. 2. Hece Düzeyinde Yapılan Yanlışlıklar

a. Hece Eksikliği

Tablo 5: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Hece Eksikliği Hatalarına Ait Bulgular

Düzyey	Hece Eksikliği							
	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	12	19.6	13	20.9	20	32.2	17	27.3

Tablo 5'te "hece eksikliği" alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 12'sinin (%19.6) geliştirilmeli, 13'ünün (%20.9) orta, 20'sinin (%32.2) iyi, 17'sinin (%27.3) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara örnek teşkil eden yazım hataları aşağıda gösterilmiştir:

...kış uykusuna **yattını** zannederler ama.. (25.öğrenci)

Kurbalar çok bölgelerde yaşayabilen **kurbalar** kış uykusuna yatar.(31.öğrenci)

Kış uykularının süresi hayvanların cinsine göre **deşir**.(43.öğrenci)

Tobra altında kış uykusuna yatarlar. (46.öğrenci)

Yaşadıkları **maralarda** kış uykusuna yatarlar. (55.öğrenci)

b. Hece Fazlalığı

Tablo 6: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Hece Fazlalığı Hatalarına Ait Bulgular

Hece Fazlalığı								
Düzey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	8	12.9	22	35.4	23	37.0	9	14.7

Tablo 6’da “hece fazlalığı” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 8’inin (%12.9) geliştirilmeli, 22’sinin (%35.4) orta, 23’ünün (% 37.2) iyi, 9’unun (%14.5) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koşturulan örnekler aşağıda verilmiştir:

Benden size bir **dostun** tavsiyesi o dönemde aylara yaklaşmayın. (1.öğrenci)

Kış uykusunun **süresinin** ayların cinsine göre değişir. (18.öğrenci)

...yiyecek **bulamadıklarından** için kış uykusuna yatarlar. (34.öğrenci)

Köpek balığı **okyanusunun** dibinde kıl uykusuna yatar. (56.öğrenci)

...**karıncaların** bu dönemi uyuyarak geçirirler (43.öğrenci)

c. Hece Değişikliği

Tablo 7: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Hece Değişikliği Hatalarına Ait Bulgular

Hece Değişikliği								
Düzey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	F	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	23	37.0	12	19.6	20	32.2	7	11.2

Tablo 7’de “hece değişikliği” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 23’ünün (37.0) geliştirilmeli, 12’sinin (%19.6) orta, 20’sinin (%32.2) iyi, 7’sinin (%11.2) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara örnek teşkil eden yazım hataları aşağıda gösterilmiştir:

...yılanların kış **yukusuna** yattığını biliyor muydu? (2.öğrenci)

Zaman **ireli** doğru gittikçe hayvanlar uykudan uyanır. (52.öğrenci)

...hayvanlar **zelleli** bir av yakalamak için...(36.öğrenci)

3.3. Öğrencilerin İmla Düzeyinde Yaptığı Yanlışlıklar

a. Büyük/Küçük Harflerin Yazımı

Tablo 8: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Büyük/Küçük Harf Yazımına Ait Bulgular

Büyük/Küçük Harflerin Yazımı								
------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	F	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	14	22.5	15	24.1	12	19.6	21	33.8

Tablo 8’de “Büyük/Küçük Harf Yazımı” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 14’ünün (%22.5) geliştirilmeli, 15’inin (%24.1) orta, 12’sinin (%19.6) iyi, 21’inin (%33.8) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara örnek teşkil eden yazım hataları aşağıda gösterilmiştir:

bir Yılanı uyuklarken gördün mü? (5. Öğrenci)

Siz bu duruma Şasırdınız mı? (14.öğrenci)

ben buna çok şaşırılmışım.(30.öğrenci)

bir çok sürüngen kış uykusuna yatar.(47. Öğrenci)

...sibirya aylarında ise bu süre üç aydır. (54. Öğrenci)

b. *ki* Bağlacının Yazımı

Tablo 9: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen *Ki* Bağlacının Yazımıyla İlgili Bulgular

Ki Bağlacının Yazımı								
Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	F	%	f	%	f	%
Toplam	15	24.1	16	25.8	13	20.9	18	29.2

Tablo 9’da “*ki* Bağlacının Yazımı” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 15’inin (% 24.1) geliştirilmeli, 16’sının (%25.8) orta, 13’ünün (%20.9) iyi, 18’inin (%29.2) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara örnek teşkil eden yazım hataları aşağıda gösterilmiştir:

Kış uykusuna **yatarki** güneş ışınları kendini rahatsız etsin. (42.öğrenci)

Fakat **bilinirki** karıncalar bir döneme uyurak geçinirler. (17. Öğrenci)

Yeterki bu hayvanlar kışın yuvalarına çekilsinler. (42.öğrenci)

Mağaralarda ki hayvanlar bu sürede yiyecek bulamadıkları için (13.öğrenci)

Kaplumbağaların ki çok uzun sürmez. (6.öğrenci)

c. Ses Olaylarının Yazımı

Tablo 10: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Ses Olaylarının Yazımına Ait Bulgular

Ses Olaylarının Yazımı								
------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	15	24.1	18	29.3	14	22.5	15	24.1

Tablo 10'da "Ses Olaylarının Yazımı" alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 15'inin (%24.1) geliştirilmeli, 18'inin (%29.3) orta, 14'ünün (%22.5) iyi, 15'inin (%24.1) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koştulan örnekler aşağıda verilmiştir:

Köpek balığı okyanusun **dipinde** kış uykusuna yatar (3.öğrenci)

Ben buna çok **şaşırmışdım** (19. Öğrenci)

Kaplumbağaların kış uykusuna **yattığını** biliyor muydun?(50. Öğrenci)

Kış uykusuna yattığını **zanetsek** de durum hiç de öyle değilmiş?(38. Öğrenci)

...uyandıklarında **açıkmiş** olabilirler mi? (21. Öğrenci)

d. Soru Ekinin Yazımı

Tablo 11: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen Soru Ekinin Yazımına Ait Bulgular

Soru Ekinin Yazımı								
Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	15	24.1	17	27.5	21	32.3	9	16.1

Tablo 11'de "Soru Ekinin Yazımı" alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 15'inin (%24.1) geliştirilmeli, 17'sinin (% 27.5) orta, 21'inin (%32.3) iyi, 9'unun (%16.1) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koştulan örnekler aşağıda verilmiştir:

...yılanların kış uykusuna yattığını biliyormuydun? (10. Öğrenci)

...hayvanlar uyandıklarında acıkmiş olabilirler mi? (4. Öğrenci)

...bu duruma şaşırdınız mı? (33. Öğrenci)

...kış uykusuna yatarlar mı? (61. Öğrenci)

Bu süre yedi ay sürer mi? (27.öğrenci)

e. de/da Bağlacının Doğru Yazımı

Tablo 12: Öğrencilerin Yazılarında Tespit Edilen de/da Bağlacının Yazımına Ait Bulgular

De/DA Bağlacının Doğru Yazımı								
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	17	27.5	20	32.2	14	22.5	11	17.8

Tablo 12’de “*de/da* Bağlacının Doğru Yazımı” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 17’sinin (%27.5) geliştirilmeli, 20’sinin (%32.2) orta, 14’ünün (%22.5) iyi, 11’inin (%17.8) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koşut olan örnekler aşağıda verilmiştir:

Kış uykusu kutup ayların **da** yedi ay sürer. (25. Öğrenci)

Bunların en başın **da** yılanlar gelir. (39.öğrenci)

...hem karanlık hem**de** soğuk yerleri severler. (12. Öğrenci)

Okyanusun dibin **de** kış uykusuna yatar. (5. Öğrenci)

Zorlu kış ayların **da** toprağın altında yatarlar. (48.öğrenci)

f. Noktalı Harflerin Yazımı

Tablo 13: Öğrencilerin Noktalı Harflerin Yazımında Yapılan Yanlışlar Yazımına Ait Bulgular

Noktalı Harflerin Yazımı								
Düzyey	Geliştirilmeli		Orta		İyi		Çok İyi	
Frekans/Yüzde	f	%	f	%	f	%	f	%
Toplam	18	29.3	23	37.	9	14.	12	19.
				2		5		0

Tablo 13’de “Noktalı Harflerin Yazımında Yapılan Yanlışlar” alt boyutunda öğrencilerin düzeylere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerden 18’inin (%29.3) geliştirilmeli, 23’ünün (% 37.2) orta, 9’unun (%14.5) iyi, 12’sinin (%19.0) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bulgulara koşut olan örnekler aşağıda verilmiştir:

...bir ayıyı rahatsız ederseniz **çok** sinirlenebilir. (9. Öğrenci)

...**yasadıkları** mağaralarda kış uykusuna yatarlar (42. Öğrenci)

Siz bu duruma **sasırdınız** mı? (54. Öğrenci)

...**böceklerin** bazıları kış uykusuna yatar. (31. Öğrenci)

...hayvanlardan bazıları **yiyejek** bulmak için...(17.öğrenci)

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dikte yaparken yaptığı hatalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin yazdığı kağıtlar araştırmacı tarafından geliştirilen “Dikte Yanlışlıklarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılmıştır. Öğrencilerin kağıtları “harf düzeyinde yapılan yanlışlıklar”, “hece düzeyinde yapılan yanlışlıklar”, “imla düzeyinde yapılan yanlışlıklar” olmak üzere üç ana başlık altında incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler içerik analizi, frekans ve yüzde içerikleriyle çözümlenerek örneklerle verilmiştir.

Öğrencilerin yazıları “harf düzeyinde yapılan yanlışlıklar” ana başlığı altında yer alan harf eksikliği, harf fazlalığı ve harf değiştirme alt boyutlarına göre değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucuna göre “harf eksikliği” alt boyutunda öğrencilerden 13’ünün (%20.9) geliştirilmeli, 15’inin (%24.1) orta, 22’sinin (%35.7) iyi, 12’sinin (%19.6) çok iyi düzeyde; “harf fazlalığı” alt boyutunda öğrencilerden 16’sının (%25.8) geliştirilmeli, 17’sinin (% 27.5) orta, 16’sının (%25.8) iyi, 13’ünün (%20.9) çok iyi düzeyde olduğu; “harf değişikliği” alt boyutunda öğrencilerden 19’unun (%31.2) geliştirilmeli, 21’inin (%32.9) orta, 12’sini (% 19.6.) iyi, 10’unun (%16.3) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu başlık altında öğrencilerin dikte yaparken en çok harf fazlalığı ya da harf değişikliği hatası yaptıkları belirlenmiştir. Ak, Başoğul ve Can (2014) yapmış oldukları çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazımdan kaynaklı hatalarının çoğunluğunun ses ve sözcük temelli olduğunu tespit etmişlerdir.

Öğrencilerin yazıları “hece düzeyinde yapılan yanlışlıklar” ana başlığı altında yer alan hece eksikliği, hece fazlalığı ve hece değiştirme alt boyutlarına göre değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucuna göre “hece eksikliği” alt boyutunda öğrencilerden 12’sinin (%19.6) geliştirilmeli, 13’ünün (%20.9) orta, 20’sinin (%32.2) iyi, 17’sinin (%27.3) çok iyi düzeyde olduğu, “hece fazlalığı” alt boyutunda öğrencilerden 8’inin (%12.9) geliştirilmeli, 22’sinin (%35.4) orta, 23’ünün (% 37.2) iyi, 9’unun (%14.5) çok iyi düzeyde olduğu; “hece değişikliği” alt boyutunda öğrencilerden 23’ünün (37.0) geliştirilmeli, 12’sinin (%19.6) orta, 20’sinin (%32.2) iyi, 7’sinin (%11.2) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda öğrencilerin dikte yaparken en çok hece değişikliği hatası yaptıkları belirlenmiştir. Ersoy (1997) Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım yanlışlarını fonetik, morfolojik, semantik ve yazım kuralları açısından değerlendirmiştir. Yazım konusunda sayıca ilk sıradaki yanlışın, sözcüklerin yazımıyla ilgili olduğunu tespit etmiştir.

Öğrencilerin yazıları “imla düzeyinde yaptığı yanlışlar” ana başlığı altında yer alan büyük/küçük harf yanlışlıkları, soru ekinin yazımı, ki bağlacının yazılması, ses olaylarının yazımı, de/da bağlacının yazımı, noktalı harflerin yazımı boyutlarına göre değerlendirmeler yapılmıştır. “Büyük/küçük harf yazımı” alt boyutunda öğrencilerden 14’ünün (%22.5) geliştirilmeli, 15’inin (%24.1) orta, 12’sinin (%19.6) iyi, 21’inin (%33.8) çok iyi düzeyde; “ki bağlacının yazımı” alt boyutunda öğrencilerden 15’inin (% 24.1) geliştirilmeli, 16’sının (%25.8) orta, 13’ünün (%20.9) iyi, 18’inin (%29.2) çok iyi düzeyde; “ses olaylarının yazımı” alt boyutunda öğrencilerden 15’inin (%24.1) geliştirilmeli, 18’inin (%29.3) orta, 14’ünün (%22.5) iyi, 15’inin (%24.1) çok iyi düzeyde; “soru ekinin yazımı” alt boyutunda öğrencilerin 15’inin (%24.1) geliştirilmeli, 17’sinin (% 27.5) orta, 21’inin (%32.3) iyi, 9’unun (%16.1) çok iyi düzeyde; de/da bağlacının doğru yazımı” alt

boyutunda öğrencilerden 17'sinin (%27.5) geliştirilmeli, 20'sinin (%32.2) orta, 14'ünün (%22.5) iyi, 11'inin (%17.8) çok iyi düzeyde; "noktalı harflerin yazımında yapılan yanlışlar" alt boyutunda öğrencilerden 18'inin (%29.3) geliştirilmeli, 23'ünün (% 37.2) orta, 9'unun (%14.5) iyi, 12'sinin (%19.0) çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu değerlendirme sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrencilerin en çok ses olaylarının yazımında yanlışlık yaptıkları tespit edilmiştir.

Tartar (2013) yapmış olduğu çalışmada şu dikte hatlarını tespit etmiştir: harf unutmama, harf ekleme, harflerin yerini değiştirme, harfi eksik yazma, söylenen heceyi yanlış yazma, hece ekleme, hece unutmama, ters yazma, ayrı yazılması gereken heceyi birleşik yazma, birleşik yazılması gereken heceyi ayrı yazma, kelime atlama, kelime ekleme, kelimeyi yanlış yazma, kelimeyi yanlış bölme, kelimeler arasında uygun boşluk bırakmama, kelimeyi yazarken elini kaldırma, birleşik yazılması gereken kelimeyi ayrı yazma, cümleler arasında uygun boşluk bırakmama, cümle başında büyük harf kullanmama, özel ismin ilk harfini büyük harfle yazmama, noktayı yerinde kullanmama, virgülü yerinde kullanmama, soru işaretini yerinde kullanmama. Elde edilen bu sonuçları Tartar'ın (2013) yapmış olduğu araştırmada saptadığı dikte hatalarıyla benzerlikler göstermektedir.

Alan yazında yapılan çalışmalara bakıldığında Açık (2008) "Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı çalışmada öğrencilerin yazım hatalarının alfabe kaynaklı olduğunu ve öğrencilerin %46'sının ünlü harfleri, %21'inin ünsüz harflerin yazımında zorlandığı tespit edilmiştir.

Alanda dikte ile yapılan çalışmalara bakıldığında Bayram, Erdemir (2006) dikte yönteminin ilköğretim öğrencilerinin yazım kurallarını kullanımına etkisini araştırmıştır. Obalar (2009), birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmiş olduğu "Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği" ni kullanarak tespit etmiştir. Babayiğit, Erkuş (2014) yapmış oldukları çalışmada ise ilköğretim 4.sınıf öğrencilerinin dikte becerileri çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmiştir. Hamzadayı ve Çetinkaya (2013) dikte çalışmasının 5. sınıf öğrencilerinin imla ve noktalama kurallarını uygulama becerisine etkisini araştırmışlardır.

Bozkurt, Bülbül ve Demir (2014) çalışmalarında dikte uygulamasının yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde önemi, faydaları, türleri, seçimi, değerlendirilmesini anlatmışlardır. Araştırmalarının sonucunda dikte uygulamalarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri ile dil bilgisi ve kelime öğretiminde faydalı bir öğretim etkinliği olduğunu saptamışlardır.

Tüm (2016) çalışmasında öğrencilerin Türkçenin sesbirimsel ve yazımsal özelliklerini doğru kullanabilme düzeyine çıkarabilmelerinde, sesbirimsel öge diktesi ile yazımsal öge diktesi uygulamalarının etkili olup olmadığını araştırmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerde dikte uygulamalarının dinleme ve yazma becerisini geliştirdiği ve öğreticiler açısından da yazılı üretimin ölçülmesi ve takip edilmesini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir.

Öneriler

- Öğrencilerin özellikle günlük hayatta kullanmadıkları kelimelerin yazımında yanlışlıklar yaptıkları tespit edilmiştir. Bu durum yabancı dil olarak Türkçe

öğrenen öğrencilerin kelime hazinesinin azlığını göstermektedir. Bu öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmek için çeşitli etkinlikler yapılmalıdır.

- Öğretmenler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinin gelişimi için dikte etkinliklerini dersler esnasında düzenli olarak kullanmalıdır.
- Öğretmenler dikte uygulamalarını tek düzelikten kurtararak öğrencilerin derse olan ilgilerini artırarak uygulamalıdır.
- Dikte yönteminin farklı kur düzeylerinde öğrencilerin yazma becerilerine etkisi araştırılabilir.
- Dikte yönteminin Türkçe öğrencilerin de yazma becerisine etkisi araştırılmalıdır.
- Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğretmenlere bu yöntemlerin uygulaması öğretilip yaptırılmalıdır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında dikte yöntemini içeren etkinliklere yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

Ak Başıoğlu, Duygu CAN, Fatma Selcen. 2014. "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Balkanlı Öğrencilerin Yazılı Anlatımda Yaptıkları Hatalar Üzerine Tespitler". *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (10):100-119.

Açık, Fatma. 2008. "Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri." Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirisi. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Lefkoşa.

Babayiğit, Özgür, Erkuş, Bahattin. 2014. "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dikte Becerilerinin Değerlendirilmesi". *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (2):123-135.

Bayram, Yavuz, Erdemir, Avni. 2006. "Amasya'daki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin imla kurallarını kullanma düzeyleri üzerine bir değerlendirme." *Milli Eğitim Dergisi*, (171):140-155.

Blanche, Patrick. 2004. Using dictation to teach pronunciation. *Linguagem & Ensino*, (1):75-100.

Bozkurt, Bayram., Bülbül, Ferdi. & Demir Hakan. 2014. "Dikte ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi." *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(6):159-173.

Bölükbaş Fatma. 2011. "Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi." *Turkish Studies*, 6: 1357-1367.

Brown, Douglas. 2001. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. New York: Longman.

Coşkun, İbrahim, Taşkaya, Serderhan, Bal, Turgut. (2013). "Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Dersinde Ölçme Değerlendirme Yöntemi Olarak Dikte Çalışmasından Yararlanma Durumları." *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2):1-16.

Çakır, İsmail. 2010. "Yazma becerisini kazandırılması yabancı dil öğretiminde neden zordur?" *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 28(1):165-176.

Çelik, V. (2000). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Çetinkaya, G, Hamzadayı, E. (2014). "Sesbirimsel Metin Diktesi Uygulamalarının A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerileri Üzerindeki Etkisi." *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, S:13 (49), s:1-15.

Demirel, Özcan, Şahinel, M. 2006. *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Doğan, Yusuf. 2007. *İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Becerisi Olarak Dinlemeyi Geliştirme Çalışmaları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ersoy, Sergül. 1997. *Türkçe Öğrenen Yabancıların Yazılı Anlatım Yanlıklarının Dil Bilgisi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 19 Kasım 2015, Ulusal Tez Merkezi.

Güneş, Firdevs. 2000. *Uygulamalı Okuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Ocak Yayınları.

Güzel, Abdurrahman., Barın, Erol. 2016. *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Hamzadayı, Ergün, Çetinkaya, Gökhan. 2014. "Dikte Uygulamalarının 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Kurallarını Uygulama Becerilerine Etkisi." *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (3):133-143.

Karasar, Niyazi. 1998. *Nitel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karasar, Niyazi. 2011. *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (6. basım), 3A Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Kılınç, Aziz, Tok, Mehmet. 2012. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Öğretimi*. Aziz Kılınç ve Abdullah Şahin (Ed.). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* (2. Baskı) içinde (s. 254-280). Ankara: Pegem Akademi.

Obalar, Selda. 2009. *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerileri ile Sosyal Duygusal Uyum ve Zekâ Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şencan, Hüner. 2005. *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlilik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Oller John. 1979. *Language Tests at School*, Jr. London: Longman.

Tartar, Emine. 2013. *Dikte (söyleneni yazma) çalışmalarının yazı becerilerinin gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Turan, Figen. 2002. "İlköğretim Okullarında Doğru ve Güzel Yazı Yazma Çalışmaları". *Milli Eğitim*. 150

Tüm, Gülden. 2016. "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde diktenin yeri." *Dil Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, S.2(2), s:29-40.

Yangın, Banu. 2002) *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*, Mersin: Dersal Yayıncılık.

Yıldırım, A., Şimşek, H. 2018. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. baskı), Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Yılmaz, Zeynep, Aydın. 2007. *Sınıf Öğretmenlerine Türkçe Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ekler

Ek 1. Dikte Yanlışlarını Tespit Etmek İçin Kullanılan Dereceli Puanlama Anahtarı

Harf Düzeyinde Yapılan Yanlışlıklar				
	Geliştirmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi(4)
Harf Eksikliği	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> harf eksikliği bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> harf eksikliği bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> harf eksikliği bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında harf eksikliği bulunmamaktadır.
Harf Fazlalığı	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> harf fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> harf fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> harf fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında harf fazlalığı bulunmamaktadır.
Harf Değişirme	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> harf değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> harf değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> harf değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında harf değişirme bulunmamaktadır.
Hece Düzeyinde Yapılan Yanlışlıklar				
	Geliştirmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi(4)

Hece Eksikliği	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> hece eksikliği bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> hece eksikliği bulunmaktadır	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> hece eksikliği bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında harf eksikliği bulunmamaktadır.
Hece Fazlalığı	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> hece fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> hece fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> hece fazlalığı bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında hece eksikliği bulunmamaktadır.
Hece Değişirme	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> hece değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> hece değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> hece değişirme bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında hece değişirme bulunmamaktadır.

İmla Düzeyinde Yapılan Yanlışlıklar

	Geliştirmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi(4)
Büyük/Küçük Harflerin Yazımı	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>tamamında</u> büyük/küçük harf yanlışlıkları bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çoğunda</u> büyük/küçük harf yanlışlıkları bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımının <u>çok azında</u> büyük/küçük harf yanlışlıkları bulunmaktadır.	Metni oluşturan sözcüklerin yazımında büyük/küçük harf yanlışlıkları bulunmamaktadır.
Soru Ekinin Yazımı	Metinde yer alan soru eklerinin yazımının <u>tamamında</u> yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan soru eklerinin yazımının <u>çoğunda</u> yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan soru eklerinin yazımının <u>çok azında</u> yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan soru eklerinin yazımında yanlışlıklar bulunmamaktadır.
Ki Bağlacının	Metinde yer	Metinde yer alan	Metinde yer alan ki	Metinde yer alan ki

Yazımı	alan ki bağlacının yazımının tamamında yanlışlıklar bulunmaktadır.	ki bağlacının yazımının çoğunda yanlışlıklar bulunmaktadır.	bağlacının yazımının çok azında yanlışlıklar bulunmaktadır.	bağlacının yazımında yanlışlıklar bulunmamaktadır.
Ses Olaylarının Yazımı	Metinde yer alan ses olaylarının yazımının tamamında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan ses olaylarının yazımının çoğunda yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan ses olaylarının yazımının çok azında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan ses olaylarının yazımında yanlışlıklar bulunmamaktadır.
De/da Bağlacının Yazımı	Metinde yer alan de/da bağlacının yazımının tamamında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan de/da bağlacının yazımının çoğunda yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan de/da bağlacının yazımının çok azında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan de/da bağlacının yazımında yanlışlıklar bulunmamaktadır.
Noktalı Harflerin Yazımı	Metinde yer alan noktalı harflerin yazımının tamamında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan noktalı harflerin yazımının çoğunda yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan noktalı harflerin yazımının çok azında yanlışlıklar bulunmaktadır.	Metinde yer alan noktalı harflerin yazımında yanlışlıklar bulunmamaktadır.